मेरो नेपाली किताब कक्षा पाँच र रसिलो नेपाली पाँच मा समाविष्ट नमुना अभ्यासहरूको तुलनात्मक अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
शिक्षाशास्त्र सङ्काय सुकुना बहुमुखी क्याम्पस, नेपाली भाषा शिक्षा
विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह (एम.एड.) दोस्रो वर्षको नेपा. शि. ५९८ पाठ्यांशको
प्रयोजनार्थ प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

सन्तोषी दाहाल

त्रि.वि.द.नं. ९-१-२१४-५३०-२०००
परीक्षा क्रमाङ्क : २१४०३२५
सुकुना बहुमुखी क्याम्पस
शिक्षाशास्त्र, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग
इन्द्रपुर मोरङ

शोध निर्देशकको सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत सुकुना बहुमुखी क्याम्पस नेपाली शिक्षा विभागका स्नातकोत्तर तहका छात्रा सन्तोषी दाहालले **"मेरो नेपाली किताब कक्षा-५ र रसिलो नेपाली-५ मा समाविष्ट नमुना अभ्यासहरूको तुलनात्मक अध्ययन"** शीर्षकको शोधपत्र मेरो निर्देशनमा कडा परिश्रमका साथ तयार पार्नु भएको हो, उहाँको शोधपत्रप्रति म सन्तुष्ट छु र उचित मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

....

मेघनारायण श्रेष्ठ
उपप्राध्यापक
शिक्षाशास्त्र सङ्काय
सुकुना बहुमुखी क्याम्पस
इन्द्रपुर, मोरङ्ग

मिति : २०६८/

कृतज्ञता ज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र मैले श्रद्धेय गुरू उपप्राध्यापक मेघनारायण श्रेष्ठका कुशल निर्देशनमा तयार गरेको हुँ । शोधशीर्षक छनोटदेखि शोधपत्र तयार पार्दासम्म अलिकति पनि कष्ट भएको आभाससम्म नदिई सधैँ उपयुक्त सल्लाह र सहयोग प्रदान गर्नुभएकोमा उहाँप्रति हार्दिक कृतज्ञता-ज्ञापन गर्दछु ।

वास्तवमा, शोध छलफल र सोधखोजबाट मात्र निष्कर्षमा पुगिने विषय भएकोले सम्बन्धित विषयका विज्ञ, विशेषज्ञ तथा सम्बद्ध सबैको सहयोग अपरिहार्य हुन्छ । यथासमयमा नै उत्कृष्ट शोधपत्र तयार पार्न हरदम सल्लाह, सुझाव र सहयोग प्रदान गर्नुहुने सुकुना क्याम्पसका विभागीय प्रमुख श्री प्रेमप्रसाद भट्टराईप्रति हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु । समयमा नै शोध तयार पार्न प्रेरकको भूमिका प्रदान गर्नुहुने गुरू गुणराज नेपालप्रति आभार प्रकट गर्दछु । प्रस्तुत शोधपत्र तयार पार्नका लागि उचित सुझाव दिई मार्गनिर्देशन गर्नुभएका सुकुना क्याम्पस इन्द्रपुर मोरङ्गका गुरूवर दीपक न्यौपानेप्रति कृतज्ञता-ज्ञापन गर्दछु । यसका साथै नेपाली भाषा शिक्षा विभागका श्रद्धेय गुरूहरूप्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

मेरो पढाइका लागि कडा परिश्रम गरी मलाई निरन्तर पढाइमा लगाउनु हुने स्वर्गीय पिता जयप्रसाद दाहालप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै अतीतको मुहारको स्मरण गर्दछु । यसैगरी कडा चुनौतीको सामना गरी मलाई पढ्न उत्प्रेरित गरिरहनु भएकी ममतामयी माता पवित्रा दाहालप्रति म ऋणी छु । यसरी नै उच्च शिक्षाको अध्ययनलाई सफलता दिन र यस शोधपत्र तयार पार्ने क्रममा सम्पूर्ण गृहस्थी वातावरण मिलाई पूर्ण सहयोग पुऱ्याउनुहुने मेरा सासू, ससुरा र जीवनसाथी पराग ढुङ्गानाप्रति म आभारी छु । हरसमय क्याम्पस आवतजावत गर्ने कार्यमा मलाई उचित सहयोग गर्ने मेरा भाइ द्वय कमल र डिकेस दाहाललाई म स्नेह गर्दछु । मलाई उच्च शिक्षा आर्जन गर्न उत्प्रेरित गर्नुहुने आफन्तजन, प्राध्यापक एवम् सहकर्मी साथीहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

अन्त्यमा आवश्यक परेका विविध स्रोत र सन्दर्भ सामग्री उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने सुकुना क्याम्पस पुस्तकालय परिवारलाई हार्दिक धन्यवाद दिन्छु । मेरा सम्पूर्ण शुभेच्छुकहरूलाई हृदयदेखि नै स्मरण गर्दछु । प्रस्तुत शोधपत्रलाई शुद्धसँग कम्प्युटर टाइप गरी सहयोग गर्नुहुने श्री विशाल श्रेष्ठ, विशाल कम्युनिकेशनलाई म धन्यवाद अर्पण गर्दछु ।

शोधार्थी

सन्तोषी दाहाल

शोधसार

एउटै कक्षाका एकै समयका एउटै पाठयक्रममा आधारित दुई भाषा पाठ्यपुस्तकभित्र समाविष्ट पाठहरूपछिका नमुना अभ्यासहरूको तुलनात्मक विश्लेषण यस शोधप्रबन्धको शोधसार हो । प्रस्तुत शोधप्रबन्धको शीर्षक “कक्षा ५ को मेरो नेपाली किताब र रसिलो नेपालीमा समाविष्ट नमुना अभ्यासहरूको अध्ययन” रहेको छ ।

यसको प्रयोजन त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय, सुकुना बहुमुखी क्याम्पस, नेपाली शिक्षा विभाग, स्नातकोत्तर तह (एम.एड.) दोस्रो वर्ष, आठौं पत्र ने.पा.शि. ५९८ को आवश्यकता परिपूर्तिका लागि तयार पारिएको हो ।

अध्याय एकमा नौ शीर्षकमा ‘शोधको परिचय’ विषयवस्तुमा आधारित भई लेखिएको छ । शोधशीर्षक, शोधप्रयोजन, समस्याकथन, उद्देश्य, पूर्वकार्यको समीक्षा, महत्व र औचित्य, सीमा, अध्ययन विधि र अध्ययनका रूपरेखा गरी नौ शीर्षकमा बाँडेर प्रत्येकको छुट्टाछुट्टै विवेचना गरिएको छ । पूर्वकार्यको समीक्षा शीर्षकमा पूर्व अध्येताहरूको शोधसम्बन्धी अध्ययन गरी निष्कर्ष पेश गरिएको छ । त्यसैगरी दोस्रो अध्यायमा भाषाशिक्षण/सिकाइका सम्बन्धमा नमुना अभ्यासले निर्वाह गर्न सक्ने भूमिकाका बारेमा सैद्धान्तिक अवधारणा प्रस्तुत गरिएको छ । यसक्रममा विभिन्न पाठ्यपुस्तकहरूमा दिइएका नमुना अभ्यासको परिचय र महत्वलाई मुख्य विषयवस्तु बनाइको छ । सकेसम्म प्राप्त गर्न सकिने विद्वानहरूको परिभाषा वा मतलाई सन्दर्भ सामग्री बनाइएको छ । अध्याय तीनमा दुवै पाठ्यपुस्तकमा समाविष्ट नमुना अभ्यासहरूको क्रमशः व्याख्या तथा विश्लेषण गरिएको छ । विश्लेषण गर्ने क्रममा कठिन शब्दार्थबाट सुरू गरी शब्दलाई पर्यायवाची पारिभाषिक, प्राविधिक, अनेकार्थक, अनुकरणात्मक उखान/टुक्का जस्ता किसिममा राखी राखी वर्गीकरण गरिएको छ र सङ्ख्यात्मक रूपमा तालिका बनाई देखाइएको छ । त्यसपछि विधासम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण गर्दा पाठहरूलाई कथा, निबन्ध/प्रबन्ध, कविता, जीवनी, रूपक, चिठी विधामा विभाजन गरी त्यसमा अभ्यासहरूको तहगत विवरण गरी तालिकामा देखाइ उपयुक्त व्याख्या तथा विश्लेषण गरिएको छ । यसक्रममा बोधात्मक, प्रयोगात्मक, सिर्जनात्मक र कण्ठस्थ गर्ने किसिमका अभ्यासहरूलाई छुट्टाछुट्टै तालिका बनाई व्याख्या तथा विश्लेषण गरिएको छ । दुवै पाठ्यपुस्तकमा समाविष्ट व्याकरणलाई नछुटाइकन तालिका बनाइ परिचयात्मक, प्रयोगात्मक, पहिचानात्मक र सिर्जनात्मक गरी वर्गीकरण गरी सङ्ख्या समेत प्रस्तुत गरिएको छ । यसै अध्यायमा प्रत्येक विधा छुट्ट्याएर त्यस विधामा भएका भाषिक सीप (सुनाइ, बोलाइ, पढाइ, लेखाइ) सँग सम्बन्धित अभ्यासहरूको तालिकीकरण गरी उपयुक्त व्याख्या तथा विश्लेषण गरिएको छ । अध्याय चारमा दुवै पाठ्यपुस्तकमा समाविष्ट नमुना अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन गरी देखाइएको छ । भाषा पाठ्यक्रमको उद्देश्य अनुरूप नमुना अभ्यासहरू राखिएका छन्/छैनन् भाषिक सीप आर्जनका आधारमा कुन पाठ्यपुस्तक बढी उपयोगी छ ? कुन पाठ्यपुस्तकमा सङ्ख्यात्मक र गुणात्मक रूपमा पाठ्यक्रमको मर्मलाई बुझी नमुना अभ्यास

समाविष्ट छन् भन्ने कुरा उक्त अध्यायमा समेटिएको छ । यसका लागि क्षेत्रीय अध्ययन विधि, तुलनात्मक विधि र पुस्तकालयीय विधिलाई अपनाइएको छ । क्षेत्रीय अध्ययन विधिका लागि निजी र सरकारी विद्यालय गरी जम्मा ४ विद्यालयका कक्षा ५ मा अध्ययनरत ५० जना विद्यार्थीलाई र ४ जना शिक्षक/शिक्षिकालाई नमुना छनोटका रूपमा लिई तुलनात्मक अध्ययन गरिएको छ ।

अध्याय पाँचमा अघिल्ला अध्यायहरूमा गरिएका सर्वेक्षण, तुलनात्मक अध्ययनबाट प्राप्त सबल र दुर्वलपक्षहरूलाई आधार मानी निष्कर्ष पेश गर्दै उपयुक्त सुझावहरू पनि दिइएको छ । दुवै पाठ्यपुस्तकमा समाविष्ट नमुना अभ्यासको शैक्षणिक प्रयोजन प्रस्तुत गर्दै भावी अनुसन्धाताका लागि विषय शीर्षकको जानकारीका साथमा सन्दर्भ ग्रन्थहरूको सूची दिएर शोधप्रबन्धको अन्त्य गरिएको छ ।

यसरी समग्रमा हेर्दा यो शोधप्रबन्ध एउटै भाषा पाठ्यक्रमका अधीनमा रही सरकारी र निजी विद्यालयहरूमा प्रयोगमा ल्याएका भाषा पाठ्यपुस्तकमा समाविष्ट नमुना अभ्यासबीचको स्तरीयता, भाषिक सीप आर्जनका दृष्टिले उपयुक्तताको विश्लेषण गर्नु यसको मुख्य अभिप्राय रहेको छ ।

विषय सूची

		पृष्ठ
अध्याय - एक	**शोध परिचय**	**१-९**
१.१	शोधशीर्षक	१
१.२	शोधप्रयोजन	१
१.३	समस्याकथन	१
१.४	शोधका उद्देश्यहरू	३
१.५	पूर्वकार्यको समीक्षा	३
१.६	शोधको औचित्य र महत्व	७
१.७	शोध सीमाङ्कन	८
१.८	अध्ययन विधि	९
१.९	शोधको रूपरेखा	९
अध्याय - दुई	**सैद्धान्तिक परिचय**	**१०-१७**
२.१	नमुना अभ्यासको परिचय	१०
२.२	नमुना अभ्यासमा समावेश गरिने प्रश्नका किसिम	१३
२.२.१	विषयवस्तुमा आधारित प्रश्न	१३
२.२.२	भाषिक सीपमा आधारित प्रश्न	१४
२.२.३	शब्दभण्डारमा आधारित प्रश्न	१४
२.३	प्रश्नहरूका स्वरूप	१५
२.३.१.	विषयगत प्रश्न	१५
२.३.२	सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्न	१५
२.३.३	निबन्धात्मक प्रश्न	१६
२.३.४	वस्तुगत प्रश्न	१६
अध्याय - तीन	**व्याख्या तथा विश्लेषण**	**१८-३३**
३.१	परिचय	१८
३.२	मेरो नेपाली किताब ५ मा प्रयुक्त नमुना अभ्यासहरूको व्याख्या तथा विश्लेषण	२१
३.२.१	शब्दार्थको व्याख्या तथा विश्लेषण	२२
३.२.२	विधासम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण	२३
३.२.३	व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण	२५
३.२.४	भाषिक सीपसँग सम्बन्धित अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण	२६

३.३ रसिलो नेपाली ५ मा प्रयुक्त नमुना अभ्यासहरूको व्याख्या तथा विश्लेषण २७
३.३.१ कठिन शब्दका अर्थको प्रस्तुतीगत विवरण २७
३.३.२ विधासम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण २८
३.३.३ व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण ३०
३.३.४ भाषिक सीपसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण ३२

अध्याय -चार कक्षा ५ को मेरो नेपाली किताब र रसिलो नेपाली ५ मा समाविष्ट नमुना अभ्यासहरूको तुलना ३४-४४

४.१ शब्दार्थको तुलनात्मक अध्ययन ३४
४.२ विधासम्बन्धी अभ्यासहरूको तुलनात्मक अध्ययन ३६
४.३ व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन ३९
४.४ भाषिक सीप सम्बन्धी अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन ४२
४.५ स्तरगत उपयुक्तमा आधारमा मेरो नेपाली किताब र रसिलो नेपालीमा प्रयुक्त अभ्यासहरुको तुलनात्मक अध्ययन ४२

अध्याय - पाँच उपसंहार, निष्कर्ष र सुझाव ४५-५३

५.१ मेरो नेपाली किताब ४५
५.२ रसिलो नेपाली किताब ४६
५.३ मेरो नेपाली किताब र रसिलो नेपाली किताबको तुलनात्मक निष्कर्ष ४७
५.४ सबल पक्ष र दुर्बल पक्ष ५०
५.५ सुझावहरू ५१
५.६ शैक्षणिक प्रयोजन ५२

सन्दर्भसूची
परिशिष्ट क
परिशिष्ट ख
परिशिष्ट ग

तालिका सूची

तालिका	तालिका विवरण	पृष्ठ
३.२.१	कठिन शब्दका अर्थको प्रस्तुतीगत विवरण	२२
३.२.२	अभ्यासहरूको विधागत तथा तहगत विवरण	२३
३.२.३	व्याकरणसँग सम्बन्धित अभ्यासहरूको शीर्षकगत विवरण	२५
३.२.४	भाषिक सीपसँग सम्बन्धित् अभ्यासहरूको विवरण	२६
३.३.१	कठिन शब्दका अर्थको प्रस्तुतीगत विवरण	२७
३.३.२	अभ्यासहरूको विधागत तथा तहगत विवरण	२८
३.३.३	व्याकरणसँग सम्बन्धित अभ्यासहरूको शीर्षकगत विवरण	३०
३.३.४	भाषिक सीप सम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण	३२
४.१	कठिन शब्दार्थको तुलनात्मक विवरण	३४
४.२	विधासँग सम्बन्धित अभ्यासहरूको तुलनात्मक विवरण	३६
४.३	व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासहरूको तुलनात्मक विवरण	३९
४.४	भाषिक सीपसँग सम्बन्धित अभ्यासहरूको तुलनात्मक विवरण	४२
४.५	स्थलगत सर्वेक्षण सम्बन्धी विवरण	४३
५.४	समग्र नमुना अभ्यास विवरण	४८
५.५	सबल र दुर्बल पक्षको विवरण	५०

सङ्क्षेपीकृत शब्दसूची

क.सं.	सङ्क्षिप्तरूप	पूर्णरूप
१	क.सं.	क्रमसङ्ख्या
२	वि.सं.	विक्रम सम्बत
३	प्रा.वि.	प्राथमिक विद्यालय
४	डा.	डाक्टर
५	पा.वि.के	पाठ्यक्रम विकास केन्द्र
६	प्रा.शि.पा.	प्राथमिक शिक्षा पाठ्यक्रम
७	नि.मा.वि	निम्न माध्यमिक विद्यालय
८	त्रि.वि.	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
९	दो.सं.	दोस्रो संस्करण
१०	मा.वि.	माध्यमिक विद्यालय
११	पृ.	पृष्ठ
१२	प्रा.	प्राध्यापक
१३	नं.	नम्बर
१४	प्र.	प्रयोगात्मक

भावी अनुसन्धानका सम्भावित शीर्षकहरू

१. 'कक्षा ५ को मेरो नेपाली र रसिलो नेपाली पाठ्यपुस्तकको तुलनात्मक अध्ययन'

२. नेपाली विषयको विधागत नमुना अभ्यासको एक अध्ययन

३. नेपाली भाषा पाठ्यपुस्तक र अङ्ग्रेजी भाषा पाठ्यपुस्तकमा दिइएका नमुना अभ्यासहरूको तुलनात्मक अध्ययन

४. नमुना अभ्यासमा भाषिक त्रुटिको प्रभावको अध्ययन

५. रसिलो नेपाली ५ को विश्लेषणात्मक अध्ययन

६. कक्षा ४ र ५ को व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासहरूको तुलनात्मक अध्ययन

सन्दर्भसूची

अधिकारी, हेमाङ्गराज (२०४४) शिक्षालाई जीवनोपयोगी बनाउने कारकतत्व, काठमाडौंः सेरिड, त्रि.भि ।

अधिकारी, हेमाङ्गराज (२०५०) नेपाली भाषा शिक्षण, काठमाडौ, कुञ्ज प्रकाशन

अधिकारी, हेमाङ्गराज (२०५९) सामाजिक र प्रायोगिक भाषाविज्ञान, काठमाडौं, रत्नपुस्तक भण्डार

खतिवडा, कोमलप्रसाद (२०६६) कक्षा १० को नेपाली भाषा पाठ्यपुस्तकमा समाविष्ट नमुना अभ्यासको अध्ययन

खनाल, पवित्रा (२०६३) कक्षा ६ को हाम्रो नेपाली किताब र सरल नेपाली शृङखलामा प्रयुक्त नमुना अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन

ठकुरी, भोजकुमार (२०६१) 'हाम्रो नेपाली किताब कक्षा ६ र सजिलो नेपाली माला छ को नमुना अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन

न्यौपाने, हिमाल (२०५७) कक्षा ९ र १० को नेपाली पाठ्यपुस्तकमा प्रयुक्त व्याकरण अभ्यासको अध्ययन

पाठयक्रम विकास केन्द्र (२०४९) प्राथमिक शिक्षा पाठयक्रम सानोठिमी भुक्तपुर

पौडेल, माधव प्रसाद (२०५१) कक्षा काठको नेपाली भाषाका प्रश्नहरूको विश्लेषण, नेपाली भाषा शिक्षण विभाग कीर्तिपुर काठमाण्डौ

भण्डारी, डा. पारसमणि (२०६३) स्नातकोत्तर नेपाली शिक्षा शिक्षा शोध विवरण काठमाडौं, न्यु हिरा वुक्स इन्टरप्राइजेज, कीर्तिपुर

यादव, योगेन्द्र प्रसाद पी. एचडी. र भीमनारायण रेग्मी (२०५९ दो.सं.) भाषाविज्ञान, कीर्तिपुर न्यु हिरा वुक्स इन्टरप्राइजेज कीर्तिपुर

सुवेदी, कृष्णप्रसाद (२०६१) कक्षा ६ को हाम्रो नेपाली किताब र सजिलो नेपाली मालामा समाविष्ट नमुना अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन नेपाली शिक्षण विभाग कीर्तिपुर

शर्मा, केदारप्रसाद र माधवप्रसाद पौडेल (२०६०), नेपाली भाषा र साहित्यशिक्षण कीर्तिपुर न्यू हिरा बुक्स इन्टरप्राइजेज, कीर्तिपुर

शर्मा, मोहनराज (२०५३) शब्दरचना र वर्ण विन्यास, व्याक्यतत्व, अभिव्यक्ति र पाठहरू काठमाडौ, नवीन प्रकाशन भोटाहिटी

ज्ञवाली, रामप्रसाद र गणेशप्रसाद भट्टराई (२०६० परि.सं.) अनिवार्य नेपाली, तीन वर्षे स्नातक तहको नयाँ पाठ्यक्रममा आधारित, काठमाडौं भुँडीपुराण प्रकाशन वागबजार

परिशिष्ट क

स्थलगत सर्वेक्षण सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	विद्यार्थीको नाम	विद्यालयको नाम	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	
			२०	मेरो नेपाली	रसिलो नेपाली
1	सरवेश विष्ट	श्री जनता प्रा.वि.			14
2	निकिता भट्टराई				10
3	शिवा राजधामी				11
4	टंक वि.के.				8
5	अनुस्का सरदार				9
6	दोर्जे लामा				10
7	अनमोल उराउ				6
8	मौसमी लिम्बु				5
9	गरिमा बास्तोला				6
10	अस्मिता ओझा				8
11	शुभम् रेग्मी				9
12	अवसरा राई				7
13	सन्ध्या लामा	श्री श्रीखण्ड नि.मा.वि.			10
14	प्रियता आचार्य				8
15	सुदिप ढकाल				6
16	रविन ओझा				7
17	प्रतिक खड्का				6
18	राजा श्रेष्ठ				5
19	सुरज चौधरी				9
20	सागर पौडेल				11
21	इन्दिरा चौधरी				10
22	सपना झा				8
23	सुजन घिमिरे				3
24	पियुष तामाङ				2
25	आयुप गेलाल				10
26	अर्पण सरदार				1

क्र.सं.	विद्यार्थीको नाम	विद्यालयको नाम	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	
			२०	मेरो नेपाली	रसिलो नेपाली
27	हरि लामा	श्री जुपिटर मा.वि.		4	
28	स्रगीता लामा			6	
29	सन्चिता पोडेल			9	
30	आज्ञारित ढुँगाना			11	
31	सुरज कार्की			8	
32	सारुन खड्का			6	
33	रन्जु ढकाल			12	
34	समीर राउत			14	
35	सन्नी दाहाल			13	
36	अन्चला न्यौपाने			9	
37	सरिता श्रेष्ठ			8	
38	संगीता मानन्धर			3	
39	ममता भट्टराई			11	
40	सुमन अधिकारी			10	
41	अमृता विश्वकर्मा			2	
42	लक्ष्मी थारु			3	
43	अञ्जु गेलाल			7	
44	रजत उराउ			4	
45	अमिर खातुन			7	
46	नितेश रानामगर			9	
47	आकाश गुरुङ			8	
48	मानव अधिकारी			4	
49	सुवेक्षा सिंखडा			3	
50	करुणा दुमजन			9	

परिशिष्ट ख

स्थलगत सर्वेक्षण २०६७ मा विद्यार्थीसँग लिइएको परीक्षाको प्रश्नसूची : मेरो नेपाली किताब

१. मिल्ने शब्द छानी वाक्य पूरा गर : ५

सत्यवादी फलानो रसिलो मर्म गजक्क

क) हामीले कसैलाई पनि .... पार्नुहुन्छ ।

ख) तिमी त आजकल निकै .... परेका छौ रे, हो ?

ग) .... को घर कहाँ छ भनी सोध न ।

घ) सधैं अभ्यास गरे .... बन्न गाह्रो हुँदैन ।

ङ) सुन्तला .... छ कि कागती ?

२. वाक्यमा प्रयोग गर : ३

क) व्यायाम ख) र ग) पो घ) झमक्क ङ) आँखा जुध्नु

३. एक वाक्यमा उत्तर देऊ : ३

क) सगरमाथामा पाइला टेक्ने महिला को हुन् ?

ख) नारायणगोपाल को हुन् ?

ग) बुद्ध कस्तो अर्तीउपदेश दिँदै हिँडथे ?

४. वाक्यमा शब्दको क्रम मिलाऊ : ३

क) तिमीहरू बन्छौ ? नर्स भविष्यमा

ख) राम्रो ! अहो कस्तो ! पेसा नर्सको

ग) म काम रातभरि । नसुतीकन गर्छु

५. तिमी भविष्यमा के बन्न चाहन्छौ, कारणसहित एक अनुच्छेद लेख । ४

६. नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रिया छुट्याऊ : २

खान्छ, तिमी, रामु, गोरो

रसिलो नेपाली

१. शुद्ध पार : ३

सोभाब, जिबन, पशीना, आकास, अन्त्य आखा

२. खाली ठाउँमा ठीक सर्वनाम छानेर भर : ५

क) .... गृहकार्य गर्छ । (म, ऊ , हामी)

ख) .... यही वस्छ । (तिमी, उहाँ, ऊ)

ग) अर्जुन .... यो काम गर्छ । (तिमी, आफै, म)

घ) .... हल्ला गर्छन । (उनी, उनीहरू, म)

ङ) .... धेरै नलेख । (तिमी, हामी, ऊ)

३. तिमीलाई जाडो मन पर्छ कि गर्मी ? आफूलाई मनपर्ने समयका बारेमा एक अनुच्छेद लेख । ४

४. बिरामी विदा पाऊँ भनी आफ्नो विद्यालयका प्रधानाध्यापकलाई निवेदन लेख : ४

५. तलका शब्दहरू प्रयोग गरी वाक्य बनाऊ : २

हातमुख जोर्नु, महाकवि, अनि, पो

६. एक वाक्यमा उत्तर देऊ : २

क) तिम्रो नेपाली विषय पढाउने शिक्षकको नाम लेख ।

ख) महाकवि देवकोटाले के के लेखेर प्रसिद्ध भए ?

परिशिष्ट - ग

स्थलगत सर्वेक्षण २०६७ मा शिक्षकहरूसँग अन्र्तवार्ताका क्रममा लिइएको प्रश्नहरूको सूची

१. कक्षा - ५ मा कुन कुन समुदायका बालबालिकाहरू छन् ?

२. तपाई दोस्रोभाषी नेपाली हुनुहुन्छ तपाईलाई नेपाली विषय पढाउन अफ्ठयारो महसुस हुँदैन ?

३. नेपाली विषय पढ्न कत्तिको रूचि राख्छन् ?

४. बोडिङ्ग स्कुलका विद्यार्थीहरू नेपाली विषयमा समग्रमा कस्ता छन् ?

५. पाठ पढिसकेपछि नमुना अभ्यासहरू गर्न कतिको रूचि राख्छन् ?

६. सिर्जनात्मक अभ्यासहरू गर्न कत्तिको प्रेरित गर्नुहुन्छ ?

७. तपाईको विद्यालयमा विद्यालय प्रशासनले नेपाली विषय अध्ययन/अध्यापनमा कत्तिको महत्व दिने गरेको छ ।

८. विषयगत र वस्तुगत कस्ता प्रकारका प्रश्नहरू गर्न मन पराउँछन् ?

९. दोस्रो भाषी नेपाली हुने विद्यार्थीहरूलाई नेपाली भाषा बुझ्उन कत्तिको गाह्रो हुन्छ ?

१०. ह्रस्व, दीर्घ वा भनौ नेपाली हिज्जे कसरी सिकाउनुहुन्छ ?